

Rapla maakonnas Märjamaa vallas EMT Varbola Tugijaama kinnistu (registriori nr 487637, katastritunnus 50401:005:0680; edaspidi *Tugijaama kinnistu*) eraldisel 0 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Telia Eesti AS volitatud esindaja Holger Haljand'i poolt 05.09.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Jätta algatamata Rapla maakonnas Märjamaa vallas Tugijaama kinnistu eraldisel 0 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul Ametlikes Teadaannetes.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Telia Eesti AS (registrikood 10234957) volitatud esindaja Holger Haljand esitas 05.09.2024 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandab Tugijaama kinnistu eraldisel 0 (0,5 ha) lageraie hinnangulise raie mahuga 80 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris vastavalt numbriga 50001059757. Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*), Keskkonnaagentuur andmetel piirneb kavandatav raieala Vardi loodusala ning Vardi looduskaitseala Vardi sihtkaitsevööndiga.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJSi § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJSi § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast (otsus on tehtud 15 tööpäeva jooksul arvates KeHJSi § 61 lõikes 1 nimetatud teabe saamisest).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Tugijaama kinnistu eraldisel 0 kavandatakse lageraiet 0,5 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on 80 tm. Lageraiet tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Tugijaama kinnistu asub Rapla maakonnas Märjamaa vallas Varbola külas.

Märjamaa valla üldplaneering on kehtestatud Märjamaa Vallavolikogu 20.06.2000.a määrusega nr 11. Uus üldplaneering on koostamisel. Puuduvad andmed, et kohalikul tasandil oleks alale raiepiiranguid sätestatud. Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ kohaselt paikneb kavandatud raieala rohelise võrgustiku alal, kus metsa majandamine toimub vastavalt metsaseadusele.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Tugijaama kinnistu sihtotstarve on 100% ärimaa, tegemist on mobiilsidemasti teenindusmaaga. Kinnistu hõlmab siderajatise kaitsevöönd, mis tuleb täiskasvanud, rajatist ohustavatest puudest puhastada. Kinnistu piirneb põhja suunast Sipa-Varbola riigiteega ja kinnistule ulatub avalikult kasutatava tee kaitsevöönd. Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana. Maaüksus asub hajaasustuspiirkonnas.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumismõime

Raicalal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Olemasolev puistu on põhiliselt tekkinud kunagise põllumajandusliku kõlviku metsastumise tulemusena, väiksem osa on põline metsamaa. Mullastikus domineerib koreserikas rähkmuld (Kr), vähem esineb leostunud muld (Ko). Puistu koosseis on 54Ma42Ku4Re, sinilille kasvukohatüüp. Puistu on saavutanud lageraie lubava rinnasdiameetri.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatav raie läbi viiakse. Raielangiga piirneval alal võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raie kavandatakse avamaastiku üleminekualal metsamaastikuks, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme ja see ei piirne veekogudega.

Kavandatud raieala piirneb Natura 2000 võrgustikku kuuluva Vardi loodusala ning siseriikliku kaitse alla võetud Vardi looduskaitseala Vardi sihtkaitsevööndiga. Piirneval alal on registreeritud II kategooria kaitsealuse linnuliigi kanakulli elupaik (KLO9123554).

Kultuuriväärtusi, sh. pärandkultuuriobjekte raicalal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raie töödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi - raicalal ja selle vahetus läheduses ei asu veekogusid, seega raie tööd neid ei mõjuta.

Välisõhk ja kliima- kavandaval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, mõju maastikuilmele ja looduslikule mitmekesisusele on lokaalne.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- lähim eluase asub raiealast ca 40 m kaugusel, kavandatud raie mõjutab seda lühiajaliselt töödega kaasneva müra läbi. Tegemist on tihedalt külastatava teeäärse metsaga, raie teostamisel tuleb seega ohutusele erilist tähelepanu pöörata. Raie teostamine tuleb kooskõlastada Transpordiametiga. Raietööde mõju on siiski lokaalne ja elanikkonda laiemalt ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks nädal. Kehtivate nõuete järgimisel ei kaasne kavandatava tegevusega piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud raie ala piirneb Vardi loodusalaga. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Vardi loodusala ega Vardi looduskaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi² järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande³ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

²Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

³ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Kavandatava lageraie tulemusel tekib lage ala. Siderajatise ohutuse tagamiseks tuleb langilt kõik puud raiuda.

Kavandatud raialaga otseselt piirneval alal on EELIS-e andmetel registreeritud Vardi loodusala kaitse-eesmärgiks olev loodusdirektiivi metsaelupaik vanad looduspõõsad (*9010). Puistuna kujutab see endast 135-aastast hea täiusega männikut segus kuusega kastikuloo kasvukohatüübis. Puistu metsaelupaigas on vanem ja tihedam kui raialal, kuid sisaldab ka surnud vanu kuuski. Raiega avatakse lokaalselt metsaelupaiga serv kirde ja loode suunas ning senisega võrreldes muutub tõenäolisemaks neil külgedel tuulekahjustuste tekkimine. Tuulemurd ja -heide võib tabada nii juba kuivanud, kuid veel püstiseisvaid kui ka juurepessist kahjustatud kuuski. Männi enamus oleks tuule suhtes siiski vastupidav. Kuna metsaelupaiga servas kavandatud raie alal on juba varem kasvanud hõre puistu, siis otseselt raie teostamise tõttu tekkivaid kahjustusi võib pigem prognoosida väikesteks.

Kõik raie- ja veotööd toimuvad väljaspool loodusala piire, metsatehnikaga looduslale ei siseneta. Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri määrusega „Metsa majandamise eeskiri“.

Kokkuvõttes ei mõjuta kavandatav raie ebasoodsalt Vardi loodusala kaitse-eesmärgi ega terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud Vardi looduskaitseala Vardi sihtkaitsevööndiga piirnevale alale. Mõju looduskaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Vardi loodusala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

Vardi looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) on moodustatud Rapla Rajooni RSN Täitevkomitee 24. novembri 1981. a otsuse nr 268 «Looduskaitse kohta Rapla rajoonis» alusel, millega Vardi loometsakooslus nimetati Vardi loometsa kaitsealaks. Hetkel kehtiv kaitseala kaitse-eeskiri (KE) on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 17.05.2007 määrusega nr. 146. Selle kohaselt on kaitseala eesmärgiks kaitsta haruldasi loometsakooslusi ning elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas - vanad looduspõõsad (9010*) ning vanad laialehised metsad (9020*).

Vardi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kasvukohatüübile iseloomuliku liikide koosseisu säilitamine.

EELIS-e andmeil on raialaga piirneval alal registreeritud II kategooria kaitsealuse linnuliigi kanakulli elupaik (KLO9123554). Viimaste aastate vaatluste põhjal asustatud kanakulli pesapuu asub raialast rohkem kui 400 m kaugusel. Seega oluline mõju kaitsealusele linnuliigile puudub.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, looduskaitse-, vee- ja metsaseadusega ja eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud raiel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Vardi loodusala, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus on Ametlikes Teadaannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Rein Kaljuvee
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond